

Περί μεταμοσχεύσεων

ΗΛΙΑΣ ΣΑΝΙΔΑΣ

Διευθυντής Σύνταξης

Αφορμή για το συγκεκριμένο κείμενο απο-
τελούν πολλά. Το πρώτο εξ αυτών είναι
το μήνυμα πάνω σε μια κονκάρδα υπέρ
των μεταμοσχεύσεων, που έλαβα πριν από 30 χρόνια
περίπου, όταν επισκέφτηκα ένα μεγάλο νοσοκομείο
των ΗΠΑ. Don't take your organs to heaven... heaven
knows we need them here!

Η μεταμόσχευση οργάνων αποτελεί σήμερα μια
αναγνωρισμένη και θεμελιώδη θεραπευτική ιατρική
πράξη. Από μια ιδέα που εμφανίζεται ήδη στην αρχαία
ελληνική μυθολογία, τα ομηρικά έπη και τη χριστιανική
θρησκεία μέχρι τις πρώτες επιτυχημένες επεμβάσεις,
η μεταμόσχευση έχει εξελιχθεί σε μια διαδικασία που
σώζει και βελτιώνει τη ζωή χιλιάδων ανθρώπων
παγκοσμίως. Στην Ελλάδα η πρώτη επιτυχής μετα-
μόσχευση αφορούσε νεφρό και πραγματοποιήθηκε
στα τέλη της δεκαετίας του 1960 στο ΑΧΕΠΑ της Θεσ-
σαλονίκης.

Ανάμεσα στις πιο σημαντικές και εξαιρετικά απαι-
τητικές επεμβάσεις, η μεταμόσχευση καρδιάς κατα-
λαμβάνει κεντρική θέση, καθώς συνδυάζει
προηγμένες τεχνικές χειρουργικής με τη δυνατότητα
για εξαιρετικά αποτελέσματα σε ασθενείς με ανίατες
καρδιολογικές παθήσεις. Για αυτούς τους ασθενείς,
η διαδικασία αυτή σηματοδοτεί το πέραςμα από το
σκοτάδι της απελπισίας στη φωτεινότερη όψη της ελ-
πίδας. Το μοσχευμένο όργανο, αν και το αποτέλεσμα
ενός επιστημονικού επιτεύγματος, γίνεται σύμβολο
αλληλεγγύης, προσφοράς και ανθρώπινης αλληλοϋ-
ποστήριξης. Κάθε καρδιά που μεταμοσχεύεται είναι
ένα δώρο ζωής και κάθε ζωή που σώζεται είναι μια
υπενθύμιση της τεράστιας αξίας της δωρεάς οργά-
νων.

Η μεταμόσχευση καρδιάς είναι μια εξαιρετικά πε-
ρίπλοκη χειρουργική επέμβαση, η οποία απαιτεί υψη-
λού επιπέδου ιατρική τεχνογνωσία και τεχνολογία. Ο
δότης, αφού έχει διαπιστωθεί εγκεφαλικός θάνατος,
μπορεί να προσφέρει το όργανό του, το οποίο απο-
μακρύνεται με εξαιρετική ακρίβεια και μεταφέρεται

στο χειρουργικό τραπέζι του λήπτη. Στην περίπτωση
της καρδιάς, η μεταφορά και η εμφύτευση απαιτούν
ακριβή παρακολούθηση και εξαιρετική τεχνική, προ-
κειμένου να εξασφαλιστεί η επιτυχία της διαδικασίας.

Παρά την πρόοδο, η έλλειψη δοτών παραμένει ένα
σημαντικό πρόβλημα, ιδίως στην Ελλάδα, όπου τα
στατιστικά στοιχεία μέχρι πρόσφατα ήταν απογοη-
τευτικά. Η Ελλάδα κατείχε για χρόνια την τελευταία
θέση στην Ευρωπαϊκή Ένωση όσον αφορά τον
αριθμό δοτών οργάνων, παρά τις διαρκώς αυξανό-
μενες ανάγκες των υποψηφίων ληπτών. Ωστόσο, τα
τελευταία χρόνια σημειώνεται σημαντική πρόοδος. Το
2023 χαρακτηρίστηκε από αξιοσημείωτη αύξηση στη
δωρεά οργάνων, γεγονός που αντανάκλα μια ενι-
σχυμένη κουλτούρα εθελοντικής προσφοράς και κοι-
νωνικής αλληλεγγύης. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με
τον Ελληνικό Οργανισμό Μεταμοσχεύσεων, 87 οικο-
γένειες δοτών συναίνεσαν στη δωρεά οργάνων, επι-
τρέποντας τη διενέργεια πάνω από 200
μεταμοσχεύσεων. Το 2025, το ποσοστό των δωρεών
μετά τον θάνατο κυμαίνεται στους 10 δότες ανά εκα-
τομμύριο πληθυσμού. Πέραν του ευτυχούς γεγονό-
τος της εύρεσης συμβατού δότη για τους ασθενείς
αυτούς, είναι αξιοσημείωτο ότι σήμερα 30% των μο-
σχευμάτων προέρχονται από Έλληνες εθελοντές
δότες.

Ιδιαίτερη έμφαση έχει δοθεί στη βελτίωση των νο-
μικών διαδικασιών που αφορούν τη διάγνωση και την
επιβεβαίωση του θανάτου, καθώς αυτές αποτελούν
καθοριστικό παράγοντα για τη δωρεά οργάνων. Το
πρόσφατο ΦΕΚ Β7643/31.12.2024 καθορίζει με σα-
φήνεια τα σωματικά, κυκλοφορικά και νευρολογικά
κριτήρια για τη διάγνωση του εγκεφαλικού και καρ-
διακού θανάτου, καθώς και τις ειδικότητες των ιατρών
που εμπλέκονται σε αυτή τη διαδικασία. Η επιβεβαί-
ωση του θανάτου γίνεται από μια τριμελή ιατρική
ομάδα, η οποία περιλαμβάνει εντατικολόγο, αναισθη-
σιολόγο ή ιατρό ΜΕΘ και νευρολόγο ή νευροχει-
ρουργό.

Η βελτίωση του συστήματος μεταμοσχεύσεων στην Ελλάδα οφείλεται σε πολλούς παράγοντες. Η αύξηση των κλινών ΜΕΘ λόγω της πανδημίας, η ευαισθητοποίηση των ιατρών στη διαδικασία της δωρεάς οργάνων, καθώς και η ενίσχυση των τοπικών συντονιστών – αρχικά μέσω του Ιδρύματος Ωνάση και πλέον με τη στήριξη του Υπουργείου Υγείας – συνέβαλαν καταλυτικά στη δημιουργία ενός αξιόπιστου και αποτελεσματικού συστήματος. Αποτέλεσμα αυτών των προσπάθειών είναι η μείωση του χρόνου αναμονής για μεταμόσχευση. Σήμερα, ο χρόνος αναμονής για μεταμόσχευση καρδιάς και πνευμόνων κυμαίνεται από 2 έως 3 έτη, ενώ για το ήπαρ έχει μειωθεί σημαντικά.

Η μεταμόσχευση οργάνων αποτελεί μία πράξη ύψιστης αλληλεγγύης και αγάπης προς τον συνάνθρωπο. Η πρόοδος που σημειώνεται στην Ελλάδα είναι ενθαρρυντική, ωστόσο η ευαισθητοποίηση του κοινού και η ενίσχυση του συστήματος δωρεάς οργάνων πρέπει να συνεχιστούν. Μέσα από τη συλλογική προσπάθεια μπορούμε να διασφαλίσουμε ότι κάθε ασθενής που έχει ανάγκη μεταμόσχευσης θα έχει μια νέα ευκαιρία στη ζωή.

Με τη συνεχιζόμενη έρευνα και τις καινοτόμες ιατρικές λύσεις, η μεταμόσχευση οργάνων μπορεί να γίνει πιο προσβάσιμη και πιο αποτελεσματική. Ωστόσο, η πραγματική πρόοδος έγκειται στην ικανότητά μας να αναγνωρίσουμε τη σημασία της αλληλεγγύης και να υποστηρίξουμε ένα σύστημα που προσφέρει ελπίδα σε αυτούς που έχουν ανάγκη.

Η μεταμόσχευση οργάνων δεν είναι απλώς μια επέμβαση. Είναι μια υπόσχεση για ένα καλύτερο αύριο.